

Inatsisartunut ilaasortaq Jens Immanuelson, Siumut
MAANI

Naalakkersuisunut apeqqut nr. 88-imut akissuteqaat, Upernavimmi nunaqarfiinilu qilalukkanik qernertanik 1. juli sioqqullugu Naalakkersuisut pisasseeqqinnissamik eqqarsaateqarnersut.

Inatsisartut suleriaasianni § 36, imm. 1 malillugu Uummannap aqutsiveqarfiani qilalukkanik qernertanik pisassiissutit immikkut ilaneqarnissaat pillugu kiisalu nuna tamakkerlugu pisassiissutit tamakkiisumik atorneqarnissaat pillugu apeqquteqarputit. Apeqqutigineqartoq naalakkersuisoqarfinnut akineqartussanngorlugu ingerlatinneqarpoq.

4. maj 2010
j. nr. 2010-88
Postboks 269
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 32 47 04
E-mail: apnn@gh.gl
www.nanoq.gl

1) Upernavimmi ukiunut 2009-2010-mut qernertanik qilalugartassiissutit nungunneqareersimapput. Naalakkersuisut piniartunut saniatigut pisassiinissamik pilersaaruteqarpat?

1-imut) Nalunaarutiginiuuvara, TAC-it pisassiissutinullu aalajangersakkat ukioq pisassiissuteqarfiusoq naallugu naammanniartassasut pisuussutinik uumassusilinnik piujuartitsineq tunngavigalugu iluaquteqarsinnaaneq eqqarsaatigalugu. Patsisit tulliuttut tunngavigalugit suli isumaqarpunga, qilalukkanut qaqortanut qernertanullu pisassiissutit aalajangiussat aalajangiusimaneqassasut: Naalakkersuisut ulloq 13. august 2009-mi pisassiissutinut uumassusilinnik misissuisut kaammattuutaannut naleqquttumik ukiunut pingasunut pilersaarut akuersissutigaat. Ukiunut pingasunut pilersaaruteqarneq makkunuunatigut iluaqutaassaaq: 1) pisassiissutit piujuartitsinissamik tunngaveqanngitsut kingunerisaannik CITES-ip aamma EU-p ataaniittunut eqqussuinermit annissuinerimullu killilersuutaasinnaasut annikillisinneqarnissaannut, 2) piniartut pisarineqartussat naatsorsutigineqartunut piniarnerminnik naleqqusnaanissaannut pisariaqassappallu allatut isertitassarsiorsinnaanissaannut, 3) pisortat aqutsineranni allaffissornikkut suliassat annikillisinneqarnissaannut taamaalilluni pisuussutit aningaasartuutaavallaanngitsumik atorneqarsinnaaqullugit.

Nunap iluani pisassiissutinik aalajangerneq

Nuna tamakkerlugu pisassiissutinik aalajangersaasarneq periuseq tulliuttoq naapertorlugu ingerlanneqartarpoq (sapaatip akunneri arfineq-pingasut). Nungusaataanngitsunik pisarineqartartunik, pisanik nalunaarsuineq aamma atuisut ilisimasaat tunngavigalugu ingerlatsivik pisassiissutissanut pilersaarutit siunnersutigineqartup saqqummerninneqarnera siulleq suliarineqartarpoq. Taanna Namminersorlutik Oqartussani immikkoortortanut attuumassuteqartunut tusarniaassutigineqartarpoq. Tusarniaanermi akissuteqaatit ilanngussuunneqassapput inaarutaasumillu saqqummiussassaq suliarineqassalluni, akuersissutigineqassalluni Aalisarnermullu, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisumit atsiorneqarluni. Inaarutaasumik pisassiissutinut pilersaarut Naalakkersuisunut saqqummiunneqassaaq, akuersissutigineqareerunilu tusagassiuutitigut nalunaarut aamma Namminersorlutik

Oqartussat nittartagaat aqcutigalugit nalunaarutigineqassalluni. Nuna tamakkerlugu pisassiissutitut aalajangersaanissamut tunngavigineqartumut tunngavigineqarput isumaqatigiissutit pingasut tamarmik naleqqatigiissut aamma siunnersuineq/ilisimasat.

a) Nunani tamalaani isumaqatigiissutit

Kalaallit Nunaata nunani tamalaani isumaqatigiissutit akuersissutiginiakuai soorlu Uumassusillit assigiinngiaartuunissaat pillugu isumaqatigiissut (CBD) aamma Washington-imi isumaqatigiissut (CITES), pinngortitap illersorneqarnissaa pillugu pisussaaffinnik, uumassusillit assigiinngiaartuunerata attatiinnarneqarnissaanik aamma pinngortitami pisuussutit iluaquteqarnerup piujuartitsinissamik tunnga-veqarnissaanik mianersortumillu tunngaveqarnissamut naapertuuttuunissaanik kinguneqartussat.

b) Uumassusilinnik misissuisut siunnersuisarnerat

Uumassusilinnut tunngatillugu siunnersuisuusarpoq Atlantikup Avannaani Miluumasut Imarmut pillugit Ataatsimiititaliarsuup (NAMMCO) ilisimatuussutsimut ataatsimiititaliarsuata qilalukkat qernertat qaortallu pillugit suleqatigiissitaata aamma JCNB-p ilisimatuussutsimut suleqatigiissitaata (SWG) akornanni ataatsimut suleqatigiissitaq (JWG). Pisassiissutit amerlassusiinut tunngavigineqartarput kalaa-llit/canadamiut qilalukkat qaortanut-qernertanullu ataatsimut ataatsimiititaliaannit siunnersuutit, *Joint Commission on Conservation and Management of Beluga and Narwhal (JCNB)*, taassuma maajimi 2009-mi ataatsimiinnerani siunnersuutai kingullit tiguneqarput.

c) Atuisut ilisimasaat

Ukiut tamaasa piniartut pisatik PINIARNEQ-mut nalunaarutigisarpaat kiisalu pisassiissutigineqartunik pisaqarnermi immikkut nalunaarsuiffissakkut. Paasissutissat tamakku pisortat ingerlatsineranni I) uumassusilinnik misissuisut sumiiffinni siunnersuisarfiginngisaanni pisassiissutit aalajangersarneqarnerannut, II) kommunit akornanni pisassiissutit agguanneqarnerannut, III) pisassiissutillu aalajangersarneqarneranni, uumassusilinnik misissuisut kaammattuutaannut naapertuuttumut, piniartutut inuussutissarsiortut eqqarsaatigalugit qulakkeerinninnissamut atorneqartarput. Piniarneq pillugu Siunnersuisoqatigiit tusarniaavigineratigut piniartut ilisimasaat aamma atorneqartarput. Taassuma saniatigut JCNB kommissionip ataatsimiinneranut KNAPK marlunnik ilaasortaataqarpoq.

Sumiiffinnut aqutsivigineqartunut pisassiissutit agguassisarneq

Nunap immikkoortortakkaartumik pisassiissutininik agguassisarneq periuseq tulliuotoq naapertorlugu ingerlanneqartarput (sapaatip akunneri sisamat). Nuna tamakkerlugu pisassiissutit Naalackersuisunit akuersissutigineqarsimalerpata, ingerlatsivik nunap immikkoortortaanut pisassiissutininik agguaassinissamut siunnersuusiussaaq. Siunnersuut taanna sapaatip akunnerinik sisamangajannik piffissalerlugu tusarniaassutigineqassaaq ukununani KNAPK, TPAK aamma KANUKOKA, tamatumalu kingorna siunnersuut najukkami immikkoortortaqarfinnut tusarniaassutigineqassalluni. Immikkoortunit taakkunannga akissutit siunnersuummut oqaaseqaatitut katersorneqasapput. Taamattoqareerpat Pisassiissutininik agguaassisartut naapissapput Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisumut inassuseqaasiorniarlutik. Inaarutaasumik pisassiissutit agguaanneqarnissaata Naalackersuisumit akuersissutigineqareernerata kingorna tusagassiorfinnut nalunaarut aamma Namminersorlutik Oqartussat nittartagaat aqqutigalugit nalunaarutigineqassalluni.

Pisortat ingerlatsiveqarfiiinut pisassiissutininik agguaassisarnermut tunngavigineqartarput uumasogatigiinnut naleqquttumik killiliisimaneq kiisalu piviusorsiorlumik agguaassinissamut najoqqutassat. Agguaassinissamut najoqqutassani aallaavigineqartarput ukiuni 1993-imiit 2003-mut pisanik kisitsisitigut paasisutissat ukiumilu pisassiiviusumi tulliuuttumi pisassiissutinit pisarineqarsimasut. Tamakku saniatigut annikinnerusunik iluarsisuteqartoqartarpoq, isorliunerusunut kommunillu angisuunik angallateqarfiunnginnerusunut amerlasuunillu inuussutissarsiuutigalugu piniartortallit iluaqtissinniarlugit. Pisassiisarnermut siunnersuisoqatigiit tassaasut KNAPK, KANUKOKA, Aalisarnermut Piniarnermut Nunalerinermullu Aqutsisoqarfik aamma Aalisarnermut Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfik tamakku saniatigut agguaassinermut iluarsisuteqarsinnaapput, taamaalilluni taanna ukiumi pineqartumi nuna tamakkerlugu pisassiissutit amerlassusiannut naleqqussarneqarsinnaaqqullugu. Taamaalilluni agguaassisarnermut najoqqutassap nalilersoqqinnissaanut periarfissaqarpoq, tamannalumi aammattaaq Avannaani angalaninni kingullermi nalunaarutiginiuuvara.

Aqutsiveqarfigisap immikkoortortaanut pisassiissutit agguaanneqartarnerat periuseq tulliuottoq naapertorlugu ingerlanneqartarpoq (sapaatip akunneri marluk). Piniarnermut Aalisarnermullu ataatsimiititaliap imaluunniit kommunalbestyrelsip aalajangersinnaavaa najukkami soqutigisaqatigiit tusarniareerlugit najukkami pisassiissutininik agguaassinissaq.

Pisarineqartartut agguataarneqarnerat

Qilalukkanik qaortanik qernertanik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni qilalukkanut qaortanik qernertanillu ukioq pisassiiffiusoq 1. julimiit 30. junimut nassuiaatigineqarpoq. Kitaani qilalukkanik qernertanik pisarineqartartut katersorsimanerusarput Avannaani aasaanerani pisarineqartartunut (nuna tamakkerlugu pisassiissutinit 310-usunit 54%) Qimusseriarsuarmi Savissivimiit aamma Upernavimmiit juni-augustillu qaammataanni kiisalu Qaanaami Avannarlerni pisarineqartartut. Qilalukat immap sikuata siaruarsimanagera malittarisarpaat, taamaasillunilu Kitaata sinneriaa (Uummanniit – Kangaatsiamut) nalinginnaasumik sikoqartillugu ukiukkut pisaqartoqartarluni qaammataanni novemberimiit februarimut katersorsimanerusarlutik. Ukioq manna sikuisanagera pissutigalugu qaammataanni makkunani Qeqertarsuup tunuani sulii qilaluarniarpoq. Ukioq pisassiiffiusoq aasap qiteqqunnerani naanagaluarpalluunniit imaluunniit qaammataanni malillugit ingerlalerualarpat nunap immikkoortuani pisassiissutinik agguassineq qilalukkut taakku arlaat ataatsit nalliusimaleruttorneranni aqutsineq ingerlanneqassaa, aasakut ukiukkullu qilaluarniarneq immikkoortinneqarnikuugamik.

1. maj 2010-mi pisanik nalunaaruteqarnerit takutippaat, qilalukat qernertat 280-t pisarineqarsimasut. Taakkunannga Qimusseriarsuarmi pisassiissutigineqartunit 81-iusunit 96-t pisarineqarsimallutik. Qaanaamiit pisassiissutit 85-inut iluarsiissutigineqarsimasunit 54-t pisarineqarsimasut nalunaarutigineqarput, Kitaanilu pisassiissutinit 144-sunit 130-t pisarineqarsimallutik. Qilalukkanik qaortanik qernertanik illersuineq piniarnerlu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 2, 12. februar 2004-meersumi § 20, imm. 1 naapertorlugu piniartut pisatik piaarnerpaamik kommunimut nalunaarutigisartussaavaat, kommunillu kingusinnerpaamik qaammataanni nalunaaruteqarfiusup naanerani Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Aqutsisoqarfimmut ingerlateqqissallugit. Taamaalluni pisassiissutinit 310-iusunit siuliani takutinneqartunit pisarineqartut amerlanerusinnaapput.

Upernavimmut 2008-09-mi pisassiissutinik saniatigut agguassineq

Naalackersuisuusimasut ukiumut pisassiiviusumut 2008-09-mut qilalukkanik qaortanik qernertanillu ilaatigut Upernavimmut saniatigut pisassiinissartik aalajangiussimavaat, taamaaliornikkut pisassiissutit marloriaatinngortinneqarsimallutik. Tamannalumi qilalukkanik qaortanik pisassiissutinik sippuerujussuarnermik kinguneqartarsimalluni.

Qilalukat qaortat qernertallu illersorneqarnissaat pisarineqartarnerallu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 2, 12. februar 2004-imeersumi § 20, imm. 4 naapertorlugu ukiuni qaangiuttuni pisassiissutinit sinniisarnerit pineqartumi sumiiffimmi aqutsivigineqartup pisassiissutissaannit agguassisoqareerpat ilanngaatigineqassapput. Pisassiissutinik agguassisartut siunnersuisartut Upernavimmut tunngatillugu qinierpaat, qilalukkanik qaortanik qernertanillu pisarineqartartut ima pingaaruteqartigisut aamma taamatut annertussusillinnik ilanngaassinissaq pisortatigut pisortatiguunngitsumillu aningaasarsiornermi inissisimanagermut 2009-10-mut ajoqutaassalluni. Ukiumi pisassiiffiusumi 2009-10-mi Upernavimmi qilalukkanit qernertanit pisassiissutinit pisarineqartut qulinik sipporneqarput. Taamaattumik Naalackersuisut saniatigut pisassiissutissanik agguassineq aaqiinertut nungukkiartuutaanngitsut isiginngilaat.

Iluarsissutaasinnaasut allat atorneqarsinnaasutut allaaserineqartumut § 36
naapertorlugu apeqquut 121 2009 takuneqarsinnaavoq.

Taamaasillutik paasissutissiissutit qulaani taaneqartut tunngavigalugit Naalakkersuisunit
pilersaarutigineqanngilaq biologinit siunnersuutigineqartup kipitinneqarnissaanik
imaluunniit pisassiissutitut agguarneqareersut allanngortissallugit.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Ane Hansen
Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalakkersuisoq